

VISĂTORUL DE VISURI

The Dreamer of Dreams
by the Queen of Roumania

Redactor: Iustina Croitoru
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
Corector: Georgeta-Anca Ionescu
DTP: Iuliana Constantinescu, Dan Dulgheru

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

© HUMANITAS, 2019, pentru prezenta versiune românească

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARIA, regina a României
Visătorul de visuri / Maria regina României;
trad. din engleză Anca Bărbulescu; il. de Sidonia Călin. –
București: Humanitas, 2019
ISBN 978-973-50-6434-1
I. Bărbulescu, Anca (trad.)
II. Călin, Sidonia (il.)
821.135.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 021/311 23 30

MARIA, REGINA ROMÂNIEI

VISĂTORUL DE VISURI

ILUSTRĂȚII DE SIDONIA CĂLIN

TRADUCERE DIN ENGLEZĂ ȘI NOTE
DE ANCA BĂRBULESCU

*Dedicat ficei mele, Ileana
„Am privit în ochii ei și am văzut în ei
speranțe și visuri și toate promisiunile vieții.“*

Și visez cu ochii deschiși, și adâncită în somn visez¹.

— Fiona MacLeod

Domnea înmărmurirea în castelul regelui Wanda, marele stăpânitor de la miază-noapte, sub a cărui voință tremura atâta lume, al cărui zâmbet făcea atâția oameni să îngenuncheze și să-i aștepte bunăvoința. Pictorul lui preferat își pierduse mințile din senin și refuza să termine tabloul pe care îl începuse pe pereții sălii străvechi în care se țineau toate banchetele mari – o sală splendidă, în care tocmai aducea la viață o friză, cu meșteșugul lui fără asemănare, Eric Gundian, un artist foarte tânăr și minunat de talentat, descoperit de rege într-o dimineață însorită.

Cu fiecare zi petrecută între pereții castelului regal, faima lui Eric Gundian sporise, iar tânărul ajunsese, fără să-și dea seama, răsfățatul Curții. Orice toană a lui era poruncă, iar chipul lui vesel și frumos era îndrăgit de toți, tineri și bătrâni.

Invidiile alunecoase din jurul lui se stinseseră singure în fața blândeții zâmbetului său și a farmecului artei sale.

Glasul îi era ca al păsărilor care cântă primăvara despre iubire în păduri înveșmântate în verde, iar când îi strălucea soarele deasupra capului parcă vedeai lumina difuză a unei seri de vară peste un câmp de grâne pârguite. În ochii lui dormita pacea sublimă a lacurilor de munte, iar în inima lui trăia încrederea simplă a unui suflet pur... iar acum, Eric Gundian, Eric cel cu plete aurii, Eric cel cu degete fermecate, Eric cel cu vocea dulce își pierduse mințile!

Într-o dimineață se trezise și nimeni nu înțelese ce vorbește; spunea că avusese un vis și în vis văzuse doi ochi, ochii de care avea nevoie ca să-și termine pictura; și că fără ei nu are să se mai atingă în vecii vecilor nici de vopseluri, nici de pensulă. Regele Wanda poruncise să fie adus în fața lui, dar Eric, posomorât, refuzase să se supună.

La început, regele Wanda fusese cum nu se poate mai furios, dar apoi își amintise de arta splendidă a lui Eric și catadicsise să se ducă el la preferatul lui, care ședea pe treptele răcoroase de marmură ce duceau la lac, în fața mândrului palat alb al regelui.

Eric se ridicase să întâmpine capul încoronat care se apleca spre el cu o privire severă și întrebătoare, dar la toate iscodirile regelui, la toate încercările lui de a-l convinge, de a-l mângâia și de a-l amenința, Eric răspunsese, cu un gest trist de resemnare, că nu are să mai pună mâna pe pensulă până nu găsește ochii care îi apăruseră în vis. Durerea și disperarea îi erau atât de vădite, încât regele Wanda își dădu seama că nu există pe lume cuvinte cu puterea de a-l îndupleca pe tânărul cu gândurile rătăcite.

Plecă, întristat, și urcă una după alta treptele joase de marmură care reflectau, în culori luminoase, veșmintele de preț pe care le purta. Se mai întoarse o dată spre preferatul lui, care stătea cu capul în mâini și privea peste lacul scânteietor; oftă adânc și îi veni să se ia la ceartă cu Soarta care îi răpusese una din marile bucurii.

Când ajunse la ușa palatului, îl întâmpină silueta mărunțică și iubită a fiicei lui, care ieși în soare, adunându-și poalele lungi și curgătoare ale rochiei, cu un glob de aur în mâini. Regele îi zâmbi și o îndemnă să coboare pe malul apei și să încerce să îl aline pe tânărul pictor cu tinerețea ei strălucitoare. Cu un râset vesel, Oona își lăsă globul de aur să se rostogolească pe treptele albe ca zăpada, iar jucăria căzu, cu o jerbă de stropi, în apă, la picioarele tânărului, născând cercuri mari care se răspândiră, tot mai largi și mai largi, pe întinderea albastră; dar Eric nu se clinti, ci rămase cu ochii ațintiți în depărtare, de parcă ar fi urmărit o vedenie care i se arăta numai lui. Oona coborî fără zgomot scările, uimită și puțin speriată de tăcerea și nemișcarea tânărului care îi fusese dintotdeauna cel mai vesel tovarăș de joacă.

Se apropie ușor și se așază pe trepte – apoi, ca un pisoiaș jucăuș, se cuibări lângă el și privi în sus, în ochii lui. Zâmbetul i se stinse de pe buzele moi și în locul său se iviră mirarea și îngrijorarea. Își puse brațele în jurul gâtului tânărului ei prieten și, apăsându-și obrăjorul ca o floare de umărul lui, îl întrebă cu blândețe dacă n-ar vrea să vină să se joace cu ea pe sub merii în floare.

Eric o privi ca pe o străină, ochii parcă îi rătăceau pe chipul ei frumos fără să o recunoască. Dintr-odată, mica Oona se sperie și se trase înapoi; ce era cu prietenul ei? De ce era atât de schimbat? De ce o luau florii sub razele calde ale soarelui și i se părea că toate din jur își pierdeau lumina și culoarea?

Se apropie încă o dată, dorindu-și din toată inima ei mică și caldă să îl ajute, să readucă zâmbetul în ochii tovarășului ei. Avea la cingătoare un trandafir de un roșu închis și, luându-l în mână, îi smulse petalele una după alta și le lăsă să cadă pe capul lui plecat și pe marmura albă de la picioarele lui. Dar Eric nu ridică ochii nicio clipă; petalele catifelate căzură într-o grămăjoară trecătoare, neobservate pe scara de marmură, până când un suflu slab de vânt le mătură în apa care le purtă departe.

Mica Oona, biata de ea, se ridică în picioare; o cuprinsese o teamă copleșitoare. Adunându-și poalele lungi și albe ale rochiei, dădu fuga înapoi în palat de parcă ar fi gonit-o cineva din urmă.

Eric rămase acolo, cu privirile pierdute în gol, până se lăsă noaptea și îi șterse totul din fața ochilor.

II

*Dealuri și văi străbat în fugă, rătăcesc prin țări fără nume,
fiindcă eu acum vânez un vis de aur.² — Tagore*

Drumul era lung și prăfos și se întindea tot înainte sub picioarele călătorului. Avea în spate o bocceluță și în mână un toiag zdravăn. Păsărelele din copaci cântau de bucurie, fiindcă era primăvară, iar crengile se lăsau în jos de greutatea bogată a florilor. Călătorul era tânăr, iar fața lui era plăcută vederii; hainele îi erau noi, iar la gât purta un lanț de aur, darul de preț al unui rege. Pasul îi era ușor și neobosit, iar în ochi i se citea speranța; în buzunar avea un fluier la care cânta din când în când o melodie plăcută – un cântecel scurt, ale cărui note de final sunau întotdeauna a întrebare rămasă fără răspuns.

Nu reușise nimeni să îl țină în loc; Eric cel cu plete aurii... Eric cel cu degete fermecate... Eric cel cu vocea dulce... Eric, pictorul nebun, părăsise castelul cel alb, sălașul frumuseții, ca să rătăcească cât era lumea de mare în căutarea celor doi ochi pe care îi văzuse în vis.

În sala mare, regele Wanda privea friza neterminată: era o pictură minunată, în culori vii, care înconjura toată încăperea. Numai o mână de maestru ar fi fost în stare de o compoziție atât de apropiată de perfecțiune, de un colorit atât de bogat, de atâta farmec și poezie. Marea procesiune reprezenta triumful Iubirii.

Era ca un alai de nuntă fantastic, în care toate figurile se mișcau – o armată de tineri și tinere cu fețe bucuroase, care se îndreptau spre un tron de aur. Pe tron stătea o femeie a cărei robă aurie curgea, ca un râu văzut la asfințit, în jos către feciorii și fetele care îi cântau laude, fluturând deasupra capetelor crengi încărcate de flori și aruncând trandafiri albi către tronul Iubirii. În urma viziunii acesteia a tinereții veneau războinici cu fețe aspre pe armăsari fornăitori și regine încoronate cu perle, care duceau de mână copii cu păr auriu. Apoi veneau muzicanții, urmați de o mulțime de cerșetori și de gloata zdrențăroasă a săracilor, și toți se grăbeau, se adunau, se înșiruiău către tronul de aur... Dar femeia de pe tron nu avea chip.

Acolo, degetele fermecate ale artistului se opriseră dintr-odată; chiar înainte de reușita finală, care i-ar fi încoronat toată capodopera, penelul lui Eric se lăsase păgubaș. În vise

văzuse fața pe care și-o dorea, ochii care nu-i mai dădeau pace; dar de cum se trezea, viziunea pălea și niciun efort de voință nu reușea să aducă înapoi imaginea ochilor aceloră, care îi trebuiau pentru femeia de pe tron.

Așa se făcuse că Eric – Eric, pe care îl iubea toată lumea, care fusese bucuria regelui celui neîndurător – înnebunise de dorul ochilor din vis.

În sala mare începea să se întunece, dar regele Wanda rămânea nemișcat, privind la făptura lipsită de chip de pe tron. Îl cuprinsese o furie arzătoare, fiindcă era atât de nepuțincios, și un dor sfâșietor de tânărul cu părul bălai care fusese bucuria și mândria lui. Mica Oona se apropie de el și își strecură mânuța rece într-a lui, culcându-și capul cârlionțat pe brațul lui. Regele se întoarse spre ea cu un oftat adânc și, împreună, merseră în grădina înflorită.

Călătorul pășea tot mai repede pe drumul nesfârșit, tot mai departe și mai departe de palatul regelui. Încălțările îi erau prăfuite, iar când începea să își târască picioarele scotea din buzunar fluierul la care cânta melodia lui, tristă și scurtă, cu note întrebătoare la sfârșit.

Era miezul zilei – Eric mersese leghe multe, iar acum soarele îl ardea în creștet cu toată puterea. Se întreba unde se află, dar numai într-o doară, fiindcă de când cu visul acela parcă avea alt cap pe umeri, iar gândurile ordonate de altădată nu mai erau de găsit. Habar nu avea unde merge; știa doar că nu putea avea tihnă până nu găsea chipul de care îi trebuia pentru tablou și mai ales ochii aceia fără asemănare care îi bântuiau visele.

Rămase neclintit la marginea drumului, unde se aruncase pe jos. Coborî pleoapele și, de îndată, îi apărură în minte ochii pe care îi căuta, mari și luminoși, cu o expresie pe care nu o mai văzuse la nimeni. Ce limpezi erau și cât de hotărât îl priveau, fără să-și plece genele cât de puțin. Nu îi trecu nicio clipă prin minte că alerga după o nălucă, nu avea nicio îndoială și nicio teamă; marele geniu ajunsese ca un copil, încrezător și fără vreun gând că ar putea da greș. Nu avea niciun plan, voia doar să bată lumea întreagă până avea să găsească ce căuta; Dumnezeu avea să se îngrijească de el, cum se îngrijea și de păsările cerului, iar timpul nu conta. Își șterse fruntea brobonită de sudoare, apoi privi în jur; totul era nemișcat, aerul era încărcat de miresele dulci ale florilor de vară; cerul era albastru, iar în copaci nu se clintea nicio frunză. Eric zâmbi ca pentru el și cântă la fluier; îi plăcea să își asculte melodiile; îi erau tare dragi și îl făceau să uite în scurtă vreme de tot și de toate, în timp ce cânta ca o pasăre. Începea multe cântece de tot felul, dar toate se încheiau cu aceleași note întrebătoare. Nu băgase de seamă niciodată că micile lui melodii se încheiau mereu la fel; pentru el, erau nesfârșit de felurite. Mai erau și nespuse de plăcute, cu un sunet care te urmărea, ca niște suspine amestecate cu râs de copii. Acum răsunau cele mai limpezi triluri de păsări, acum auzeai vaietul privighetorii sau susurul apei curgătoare, limpede și cristalină, de parcă ar fi ieșit la lumină pe-aproape un izvorăș clipocitor.

Muzica îl absorbea cu totul și nu o dată se întâmplase să se oprească o clipă să îl asculte câte un trecător; dar Eric nu făcuse decât să dea din cap prietenos și să îi zâmbească fiecăruia de parcă l-ar fi cunoscut îndeaproape.

Apoi se ridica și mergea mai departe, mereu drept înainte pe drumul care i se întindea în față, fără să întrebe vreodată încotro s-o apuce, în încrederea lui liniștită că toate aveau să-i meargă bine atâta timp cât nu se abate de la ținta lui cea mare.

În fața palatului regal, Oona zburda de colo-colo, ca un fluture vesel, și se juca în soare cu globurile ei de aur, împiedicându-se din când în când de veșmântul ei cel prea regal și lăsând să-i răsunе râsul cristalin în aerul plin de vară.

Dar în palatul alb și tăcut ședea regele Wanda și cât era ziua de lungă revedea în minte un norișor de praf, stârnit de tălpile unui tânăr cu părul de aur, care fusese lumina ochilor lui și care îl părăsise cu tot cu splendoarea lui regească de dragul unei vedenii pe care bărbatul cărunt nu o putea înțelege cu niciun chip – și regelui i se părea că norișorul de praf se face tot mai mic și mai mic, până nu îl mai vedea.

III

*Din inima mea răsare icoana dorințelor mele
și-mi dănuie în față.³ — Tagore*

 rășelul era mic, iar străzile – atât de înguste, încât vecinii își auzeau vorbele de peste drum, pe sub streșini. Acoperișurile înalte, ascuțite, aveau toate nuanțele de roșu și cărămiziu, iar în fața aproape fiecărei ferestruici înfloreau și se revărsau în jerbe mușcate stacojii – era un locșor somnoros, unde pisicile cenușii dormeau leneșe în mijlocul străzii, netulburate de vreun trecător, și nici gând să le calce vreo roată. Clipeau alene în soarele puternic și își întindeau membrele suple sub căldura lui blândă.

Peste marea de acoperișuri roșii, hornurile de toate formele își aruncau fumul albăstrui, care plutea ca un nor străveziu ce vâlurea încet în aerul nemișcat. De pe una din străduțele liniștite veni zvon de pași, și atât de adâncă era tăcerea, încât se auziră cu mult înainte să se arate călătorul. Era un bărbat foarte tânăr, obosit, dar cu mersul sprinten, iar părul descoperit îi lucea ca aurul în soare. La gât purta un lanț de aur greu, iar hainele îi erau noi; privirea parcă îi căuta mereu ceva, dar avea un zâmbet pe față, iar lumea nu i se părea altceva decât o cale lungă pe care să își urmeze visul. Alese partea umbrită a străzii, fiindcă era o zi caldă, iar soarele îl bătuse ceasuri multe pe drum.

Se uita mereu în dreapta și în stânga, de parcă s-ar fi așteptat să găsească ce căuta; dar nu se grăbea și adeseori i se desprindea de pe buze un cântecel voios, iar sunetul toiagului lui trainic pe pietrele străzii avea un ton vesel, care răsuna printre case. Eric se simțea ca o pasăre în văzduh, o pasăre care poate zbura oriîncotro dorește și pentru care orice copac e loc de odihnă.

Nu îi păsa de când rătăcește, nici ce lăsase în urmă și nici încotro merge; nu îi trebuia altceva decât un drum lung care să îl ducă înainte și tot înainte până când ajungea la țintă. Iar ținta și-ar fi putut-o atinge în oricare zi, în oricare ceas, în oricare minut. Purta mereu speranța în inimă; dar nu conta dacă împlinirea ei avea să vină azi sau mâine.